

HINDAMISSTANDARD

arboristi kutse ja tõstukil töötava arboristi osakutse esmataotlejate ning taastõendajate kompetentsuse hindamiseks 2025

Kutsestandardi nimetus:

- 1) Arborist, tase 4
- 2) Tõstukil töötav arborist (osakutse), tase 4
Kutsestandardi tähis 16-30112023-2.1/6k.
Metsanduse Kutsenõukogu otsuse number: 32. 30.11.2023
Link kutseregistrile: <https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/11215298>

1. Üldine informatsioon

1.1. Kutse andja ja eksamikeskus

- 1) Arboristi, tase 4, kutse andjaks on Eesti Arboristide Ühing (EAÜ).
- 2) Eksamikeskuseks on Luua Metsanduskool, kes vastavalt kutse andja ja kooli vahel sõlmitud raamlepingule valmistab ette ja viib läbi kutseksamid.
- 3) Hindamist viib läbi kutsekomisjoni poolt moodustatud hindamiskomisjon, mis koosneb arboristikavaldkonna sõltumatutest ja kompetentsetest esindajatest. Hindamiskomisjon koosneb vähemalt kolmest liikmest. Hindamiskomisjoni tööd juhib hindamiskomisjoni esimees, kelle määrab kutsekomisjon.
- 4) Kutseksami aeg ja koht antakse teada nii kutse andja (www.eestiarboristid.ee) kui eksamikeskuse kodulehel (www.luua.ee).

1.2. Hindamismenetluse alustamine

- 1) Hindamine viiakse läbi kutse andja poolt määratud ajal ja kohas, vähemalt üks kord aastas.
- 2) Kutse taotleja esitab [kutse andmise korras](#) loetletud taotlusdokumendid eksamikeskusele hiljemalt 1 kuu enne eksami toimumist.
- 3) Eksamikeskuse esindaja vaatab taotleja dokumendid üle ning teavitab taotlejat ühe nädala jooksul dokumentide vastavusest või mittevastavusest nõuetele.

2. Hindamise korraldus

- 1) Hindamismeetodid esmakutse taotlejatele:

- (1) taotleja portfoolio eelhindamine ja eksami käigus läbi viidav vestlus;
 - (2) taotleja teoreetiliste teadmiste kontroll (kirjalik teooriatest koos puittaimeliikide ning puuseente määramisega);
 - (3) taotleja oskuste hindamine praktiliste hindamisülesannete põhjal.
- 2) Hindamismeetodid taastõendajatele:
- (1) taotleja portfoolio eelhindamine ja eksami käigus läbi viidav vestlus;
 - (2) taotleja oskuste hindamine praktiliste hindamisülesannete põhjal.
- 3) Kutseeksami ajakava:
- (1) eksami ajakava pannakse eksamikeskuse kodulehele välja hiljemalt 1 nädal enne välja kuulutatud eksamiaega (<http://www.luuu.ee/koolituskeskus/kutseksamid/>);
 - (2) kutseksam algab osalejate instrueerimisega eksamikorralduse ja tööohutuse kohta; ohutusjuhendiga tutvumist kinnitavad eksaminandid allkirjaga.
- 4) Kutseeksami keel:
- (1) kutseksam viiakse läbi eesti keeles.
- 5) Hindamisdokumentide vormistamine:
- (1) esmasteks hindamisdokumentideks on iga hindamisülesande kohta koostatud individuaalsed hindamislehed, millele hindamiskomisjoni liikmed kannavad oma allkirjaga kinnitatult hindamistulemused;
 - (2) koondhinnang ülesande sooritamise või mittesooritamise kohta kujuneb vähemalt kolme hindaja konsensusliku otsusena;
 - (3) taotlejat teavitatakse vestluse ja testi tulemustest hiljemalt järgmise päeva hommikuks; praktiliste ülesannete tulemus teatatakseksamipäeva lõpus;
 - (4) hindamislehtede põhjal koostatakse kutsekomisjonile esitamiseks koondprotokoll (vt Lisa 1), mis allkirjastatakse hindamiskomisjoni esimehe poolt;
 - (5) koondprotokolliga tehakse kutsekomisjonile ettepanek taotlejale kutse andmise või mitteandmise kohta;
 - (6) taotlejale antakse kutse, kui kõik kutsestandardis loetletud kompetentsid ja tegevusnäitajad on tõendatud.
- 6) Hindamistulemuste kehtivus:
- (1) kui taotlejal ebaõnnestub ühe või mitme eksamiülesande (seejuures loetakse osatülesanded 2.1...2.4 üheks ülesandeks) sooritamine, siis on tal õigus nende ülesannete kordussooritusele ühe aasta jooksul;
 - (2) korduseksamit on õigus sooritada osadena ainult üks kord; kui osaline korduseksam ebaõnnestub, tuleb sooritada uuesti kogu eksam;
 - (3) korduseksamite vahe peab olema vähemalt 1 kuu;
 - (4) hindamistulemused kehtivad 1 aasta jooksul tingimusel, et selle aja sees toimub uus kutseksam; kui eksam toimub hiljem, pikeneb hindamistulemuste kehtivus automaatselt kuni järjekordse eksami toimumiseni;
 - (5) kordussoorituse kulud katab taotleja vastavalt eksamiülesannete maksumuse kalkulatsioonile.

3. Hinnatavad kompetentsid

Kutseeksamiga hinnatakse kõiki arboristi kutsestandardis kirjeldatud kompetentse, mis on alljärgnevad:

- 1) Arborist, tase 4, terviklutse taotlemisel tõendatavad kompetentsid:
 - B.2 Arborist, tase 4 üldoskused
 - B.3.1 Puittaimede istutamine ja ümberistutamine
 - B.3.2 Puittaimede hoolduslõikus
 - B.3.3 Puittaimede raie
 - B.3.4 Parkmetsade hooldamine
 - B.3.5 Viljapuude hooldamine
 - B.3.6 Puittaimede erihooldustööde tegemine
 - B.3.7 Ronimiskõitega töötamine
 - B.3.8 Esmaabi osutamine ja päästmine
 - B.3.9 Juhtimine, juhendamine ja majandamine
 - B.3.10 Arborist, tase 4 kutset läbiv kompetents

- 2) Tõstukil töötava arboristi, tase 4, osakutse taotlemisel tõendatavad kompetentsid:
 - B.2 Arborist, tase 4 üldoskused
 - B.3.1 Puittaimede istutamine ja ümberistutamine
 - B.3.2 Puittaimede hoolduslõikus
 - B.3.3 Puittaimede raie
 - B.3.4 Parkmetsade hooldamine
 - B.3.5 Viljapuude hooldamine
 - B.3.6 Puittaimede erihooldustööde tegemine
 - B.3.8 Esmaabi osutamine ja päästmine
 - B.3.9 Juhtimine, juhendamine ja majandamine
 - B.3.10 Arborist, tase 4 kutset läbiv kompetents

- 3) Kompetentsi olemasolu tõendatakse tabelis 1 esitatud tegevusnäitajate hindamise kaudu.

- 4) Konkreetset eksami hindamisülesanded ja hindamiskriteeriumid on esitatud lisades 2 (töömaailma kutsetaotlejad) ja 3 (koolilõpetajad). Portfoolio koostamise juhend on toodud lisa 4, puuliikide ning puuseente nimekiri lisa 5 ja arboristi varustusele esitatavad nõuded on toodud lisa 6.

Tabel 1. Kompetentside hindamise meetodid tegevusnäitajate kaupa

B.2 Arborist, tase 4 üldoskused			
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod	Märkused
1	järgib tööd tehes asjakohaseid juhiseid, nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt;	Portfoolio	Portfoolios esitada tõendusmaterjal ja/või näited arboristi üldoskuse (B.2) rakendamise kohta kutsetöös
2	järgib oma tegevuses keskkonnakaitsega seotud eeskirju, standardeid, juhiseid, seadusi ja tavasid;		
3	juhindub oma töös ja kutsealases tegevuses üldtunnustatud ja tööalastest eetikanõuetest (vt arboristi kutsestandardi lisa 1); arvestab ka teiste kutsevaldkondade spetsialistide käitumise aluseks olevate heade tavadega;		
4	kasutab oma tegevuses enda ja teiste tervist säästvaid tööviise ning järgib ohutusnõudeid;		
5	mõistab ja kasutab tekstides, arvudes, sümbolites, graafikutes ja kujutistes olevat olulist teavet;		
6	planeerib ja koordineerib ise oma tegevust, paneb paika ajakava ning peab kinni kokkulepitud tööplaanist ja tähtaegadest;		
7	seostab oma tegevust võimalike tagajärgedega ning on valmis ja võimeline tulemustest aru andma;		
8	suhtleb, vahetab teavet, peab nõu ja teeb koostööd isikute ja isikute rühmadega, et leida ühine mõistmine, leppida vajaduse korral kokku kompromissides ja tagada töö maksimaalne tõhusus;		
9	teeb ühiste eesmärkide nimel tõhusat koostööd, mõistes oma ja kolleegide rolli meeskonnas ning käitudes usaldusväärselt ja koostööd soodustavalt;		
10	säilitab teistega suheldes hea kontakti, väljendab end arusaadavalt ja arvestab suhtluspartneri vajadustega;		
11	kasutab oma valdkonnas kokkulepitud oskuskeele mõisteid ja termineid:		
12	mõistab võõrkeelset erialateksti, sh peamisi termineid, ning on võimeline suhtlema tasemel A2 (vt arboristi kutsestandardi lisa 2);		

13	kasutab enese suuliseks või kirjalikuks väljendamiseks vähemalt üht keelt või keelesüsteemi ning saab aru teiste samal moel väljendatust;		
14	mõistab ja kasutab digitaalseid süsteeme, tööriistu ja rakendusi ning töötleb digitaalset teavet iseseisva kasutaja tasemel (vt arboristi kutsestandardi lisa 3).		
Kompetents B.3.1 Puittaimede istutamine ja ümberistutamine			
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod	Märkused
1	tähistab istutustööde teostamise koha, tagamaks võimalike kõrvaliste isikute ja vara turvalisuse;	Portfoolio, puittaimede määramisülesanne, teooria test	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.3.1 rakendamise kohta kutsetöös
2	valmistab ette istutuskoha, lähtudes tööülesandest ning arvestades istiku ja selle juurestiku suurust, kasvupinnase iseloomu ning muid asjaolusid;		
3	valib istutamiseks kvaliteetsed ja tööülesandele vastavad istikud; tagab objektile olevate taimede nõuetekohase hoiustamise;		
4	istutab puittaimi, arvestades istiku ja kasvukoha eripära, puu bioloogiat ning juhindudes projektist ja kehtivatest istikute kvaliteedinõuetest (nt standard EVS 939-2:2020);		
5	vajadusel teeb nõuetekohase istutuslõikuse lähtudes istiku seisundist, bioloogiast ja kehtivatest puuhooldustööde kvaliteedinõuetest (nt standard EVS 939-4:2020);		
6	valmistab püsival kasvukohal kasvava puu juurekava ja võra ette ümberistutamiseks uuele kasvukohale ja teostab istutustöö;		
7	hindab visuaalselt istutatud taimede seisundit ja hooldusvajadust;		
8	teeb istutatud puittaimedele või ümberistutatud puudele järelhooldust lähtudes puu seisundist, kasvukoha eripärast ning bioloogiast; kasutab järelhoolduseks sobivaid töövahendeid ja -materjale.		
Kompetents B.3.2 Puittaimede hoolduslõikus			
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod	Märkused
1	kontrollib tööks vajalike lubade ja kooskõlastuste olemasolu;	Portfoolio	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.3.2 rakendamise kohta kutsetöös
2	hindab puu seisundit ja sellest tulenevat lõikusvajadust arvestades puu bioloogiat, kasvukohta (tänav, park, parkmets, koduaed, õhuliini lähedus vm);	Portfoolio, teooriatest, puuseente ja puittaimede määramisülesanne	

Eesti Arboristide Ühing

3	koostab riskianalüüsi ja valib sobivad riskide maandamise meetmed;	Portfoolio, praktiline ülesanne, puuseente määramisülesanne		
4	planeerib lõikustöö lähtudes lõikusvajadusest, mahust, võimalikest riskidest;	Portfoolio, teooriatest		
5	valib vastavalt töö iseloomule nõuetekohased, sertifitseeritud ja tehniliselt korras vahendid (sekaatorid, käsisaed, kettsaed, tõstuk, redelid jne) ja viisid;	Portfoolio		
6	teeb puittaimede kujundus- ja hoolduslõikust (nt võra puhastamine, harvendamine, tõstmine) lähtudes puu bioloogiast, vanusest, tervislikust seisundist, liigilisest eripärast, kasutades sobivad töövahendeid ning õigeid ja ohutuid töövõtteid;	Portfoolio, teooriatest		
7	teeb hoolduslõikust tõstukilt seades selle ohutusse tööasendisse juhtides tõstuki liikumist, vajadusel suheldes tõstukijuhiga ja maatoega kasutades kokkulepitud märguandeid või sobivaid sidevahendeid;	Portfoolio, praktiline ülesanne		
8	hooldab põõsaid ja hekke lähtudes puittaimede liigist, bioloogiast, hoolduse eesmärgist ja hooldusvajadusest;	Portfoolio, teooriatest		
9	tagab töö käigus inimeste, vara ja keskkonna ohutuse;	Portfoolio, praktiline ülesanne		
10	assisteerib puuhooldust tegevat arboristi maapinnalt.	Portfoolio, praktiline ülesanne		
Kompetents B.3.3 Puittaimede raie				
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod		Märkused
1	kontrollib tööks vajalike lubade ja kooskõlastuste olemasolu;	Portfoolio	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.3.3 rakendamise kohta kutsetöös	
2	hindab puu raie vajadust arvestades puu seisundit ja kasvukohta (tänav, park, parkmets, koduaed, õhuliini lähedus vm);	Portfoolio, praktiline ülesanne		
3	koostab riskianalüüsi ja valib sobivad riskide maandamise meetmed;	Portfoolio, praktiline ülesanne		
4	planeerib raietöö lähtudes puu seisundist, mõõtmetest, asukohast ning võimalikest riskidest; valib töö teostamise vahendid (nt saed) ja viisid (tõstuk, redelid jne); seab töövahendid töökorda;	Portfoolio, praktiline ülesanne		
5	langetab ohutult puid, sh piiratud alal nii täistüvedena kui sektsioonidena; tagab raie käigus inimeste, vara ja ümbritseva keskkonna ohutuse;	Portfoolio, praktiline ülesanne		

6	teeb puude raiet tõstukilt seades selle ohutusse tööasendisse juhtides tõstuki liikumist, vajadusel suheldes tõstukijuhiga ja maatoega kasutades kokkulepitud märguandeid või sobivaid sidevahendeid;	Portfoolio, praktiline ülesanne	
7	assisteerib puude raiet tegevat arboristi maapinnalt;	Portfoolio, praktiline ülesanne	
8	teeb ohutult raiet tormikahjustuse aladel.	Portfoolio	
Kompetents B.3.4 Parkmetsade hooldamine			
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod	Märkused
1	planeerib töö lähtudes parkmetsa hoolduskavast või lähteülesandest; koostab riskianalüüsi;	Portfoolio	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.3.4 rakendamise kohta kutsetöös
2	hooldab parkmetsi, lähtudes kas parkmetsa hoolduskavast, metsamajanduslikest või parkmetsa majandamise põhimõtetest sh arvestades ökoloogia, looduskaitse jms nõudeid.		
Kompetents B.3.5 Viljapuude hooldamine			
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod	Märkused
1	planeerib lõikustööd lähtudes hoolduse eesmärgist, viljapuude liigist, bioloogiast ning seisundist;	Portfoolio, teooriatest	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.3.5 rakendamise kohta kutsetöös
2	teeb viljapuude hoolduslõikust kasutades sobivaid töövahendeid, õigeid ja ohutuid töövõtteid ning lõikusviise lähtudes liigist, pookealuse tüübist ning hooldusvajadusest.		
Kompetents B.3.6 Puittaimede erihooldustööde tegemine			
Tegevusnäitajad		Tõendusmeetod	Märkused
1	hindab puu hoolduse vajadust; planeerib töö lähtudes projektist, puuliigist, seisundist, hooldusvajadusest ning kasvukohast;	Portfoolio, teooriatest	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.3.6 rakendamise kohta kutsetöös
2	koostab riskianalüüsi ja valib sobivad riskide maandamise meetmed;		
3	rakendab ehitusobjektidel kasvavate puittaimede võra, tüve ja juurte kaitseks asjakohaseid meetmeid lähtudes puu bioloogiast ja puu kaitset reguleerivate normdokumentide ning muude ettekirjutuste nõuetest;		
4	valib sobiva tüveharude toestamise viisi, paigaldamise skeemi ja materjali; paigaldab puudele tugivööd vm toestamise vahendid lähtudes puu seisundist;		

5	hindab kasvupinnase seisundit ning rakendab meetmeid kasvupinnase parandamiseks (nt õhustamine ja väetamine);		
6	rakendab kaitsemeetmeid puittaimi kahjustavate mõjurite vastu lähtudes liigist, kasvukohast ja kahjustavatest teguritest (nt päike, soolad, ulukid, mehaanilised vigastused jne);		
7	rakendab meetmeid puittaimede haiguste levimise ennetamiseks ja teeb taimekaitseteid lähtudes kahjustajast ja preparaatide kasutusjuhenditest.		
Kompetents B.3.7 Ronimiskõitega töötamine			
Tegevusnäitajad		Tõendusmeetod	Märkused
1	koostab riskianalüüsi ja valib sobivad riskide maandamise meetmed	Portfoolio, praktiline ülesanne	1) Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.3.7 rakendamise kohta kutsetöös 2) Kompetentsi hinnatakse ainult arboristi täiskutse taotlejatel.
2	lähtudes tööülesandest valib nõuetekohaselt sertifitseeritud ronimisvarustuse, isikukaitse- ja töövahendid ning veendub nende tehnilises korrasolekus;		
3	teeb kõielt puuhooldus- või langetustöid arvestades hoolduse- ja raie eesmärgi;		
4	teeb koostööd maatoega ning tagab inimeste, vara ja keskkonna ohutuse töö käigus;		
5	hooldab ronimisvarustust arvestades tootjapoolseid juhiseid.		
Kompetents B.3.8 Esmaabi andmine ja päästevõimekus			
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod	Märkused
1	hindab olukorda sündmuskohal lähtudes enese ja kannatanu ohutusest ning võimalikust õnnetuse põhjusest; maandab järgneda võivate õnnetuste riski ja teavitab päästeteenistust;	Portfoolio, praktiline ülesanne	Portfoolios esitada tõendusmaterjal ja/või näited kompetentsi B.3.8 rakendamise kohta kutsetöös
2	hindab kannatanu seisundit visuaalselt, verbaalselt ja/või manuaalselt selgitades esmaabi andmise vajaduse vastavalt vigastuse eripärale;		
3	hindab vajadust ja võimalusi tuua kõrgtööd tegev kannatanu maapinnale		
4	kasutab kannatanu juurde jõudmiseks tõstukit või ronimissüsteemi ja toimetab võimalusel kannatanu maapinnale kasutades ronimissüsteemi;		
5	annab esmast elupäästvat abi vastavalt oma pädevusele ja vigastuse eripärale või järgib päästeteenistuse juhiseid;		
6	teavitab juhtunust asjakohaseid isikuid.		

Kompetents B.3.9 Juhtimine, juhendamine ja majandamine			
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod	Märkused
1	tutvub lähteülesandega ning koostab tööga seotud kulude kalkulatsiooni ja hinnapakumise lähtudes tööeripärast ning arvestades kehtivatest õigusaktidest tulenevaid nõudeid;	Portfoolio	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.3.9 rakendamise kohta kutsetöös
2	sõlmib tellijaga lepinguid, võtab objekte tööks vastu ja annab neid üle; dokumenteerib tehtud tööd vastavalt lepingule;		
3	annab klientidele erialast nõu (nt istutamise, puuhoolduse, raie kohta);		
4	veendub vajalike lubade ja kooskõlastuste olemasolus; nende puudumisel korraldab nende hankimise või hangib need arvestades kehtivatest õigusaktidest tulenevaid nõudeid;		
5	juhib ja juhendab kaastöötajaid, annab edasi erialast oskusteavet.		
Kompetents B.3.10 Arborist, tase 4, kutset läbiv kompetents			
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod	Märkused
1	tagab töö käigus inimeste, vara ja keskkonna ohutuse;	Portfoolio ja praktiline ülesanne	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.3.10 rakendamise kohta kutsetöös.
2	järgib liiklusohutuse ja liiniohutuse (elekter, side jt) nõudeid;	Portfoolio ja praktiline ülesanne	
3	töötab võsasaega lähtudes tööülesandest kasutades ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid;	Portfoolio (raietööline, tase 2 kutsetunnistus)	
4	töötab kettsaega maapinnalt, tõstukilt, köielt lähtudes tööülesandest, kasutades ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid;	Portfoolio, praktiline ülesanne	
5	hooldab töö- ja turvavahendeid (nt lõikurid, võsa- ja kettsaed, ronimisvarustus) heaperemehelikult vastavalt kasutus- ja hooldusjuhenditele;	Portfoolio	
6	teeb eesmärgipäraseid lõikusi kasutades asjakohaseid lõikeid, lõikuse liike ja viise;	Portfoolio	
7	kasutab arboristitööl eesmärgipäraselt sõlmi;	Portfoolio, praktiline ülesanne	
8	korraldab objekti vastavalt tööülesandele.	Portfoolio ja praktiline ülesanne	
Teadmised:		Tõendusmeetod	Märkused

Eesti Arboristide Ühing

1.	puubioloogia, sh puidusisesed kaitsemehhanismid; puuliikide omadused ja kasvukoha nõuded, ökoloogia;	Teooriatest, puittaimede ja puuseente määramisülesanded	
2.	kasvupinnased, nende liigid ja omadused, mullaparandusmeetmed;		
3.	puittaimede kahjurid ja haigused;		
4.	väetised ja taimekaitsevahendid, nende ohutu ja eesmärgipärane kasutamine.		